

בע"ח 1812-10-16 (אשדוד) - אלכסנדר שלפצ'נקו נ' מדינת ישראל

סדר דין פלילי - גילוי חומר חקירה

סדר דין פלילי - חומר חקירה

בית משפט השלום לתעבורה באשדוד

בע"ח 1812-10-16 שלפצ'נקו נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופטת ליאת שמיר הירש

המבקש אלכסנדר שלפצ'נקו

נגד

המשיבה מדינת ישראל

החלטה

בפני בקשה לקבלת חומר חקירה על פי סעיף 74 לחסד"פ (נוסח משולב, תשמ"ב - 1982).

במסגרת הבקשה ביקש המבקש שיועמדו לעיונו המרשם הפלילי והתעבורתי של ארבעה עדי תביעה, לרבות תיקי מב"ד התלויים כנגדם.

ביום 1.1.17 ניתנה החלטתי לפיה, על התביעה להעביר לעיון בית המשפט את תיק החקירה, את המרשם הפלילי והתעבורתי של עדי התביעה המוזכרים, לרבות רישום המבד"ים, זאת על מנת שבית המשפט יוכל להכריע בבקשה, באופן התואם את הלכת בית המשפט העליון בפרשת בניזרי.

ב"כ המשיבה פעלה בהתאם להחלטה כאמור והעבירה לעיון בית המשפט את תיק החקירה, בתוכו חוות דעת מטעם ההגנה ואת המרשם הרלוונטי לארבעת העדים המוזכרים.

עיון בבקשתו של המבקש, מעלה כי להגנה דרוש המרשם הפלילי והתעבורתי זאת על מנת לסתור את גרסת העדים בדבר מהירות נסיעתם בזמן התאונה ועל מנת לפגוע במהימנותם.

דין והכרעה

האם מדובר בחומר חקירה?

"השאלה אם מדובר בחומר חקירה... תוכרע ככל עניין... על פי טיבו ומהותו של החומר וזיקתו לעניין הנדון בהליכים... אלה ייבחנו על פי תכליתה של הוראות סעיף 74 (א)... קיום זכותו של הנאשם למשפט הוגן.

המבחן המגשים תכלית זו... הוא מבחן הנגיעה... מבחן הרלוונטיות...".

(בש"פ 5425/01 יאסין אלחאק נ' מ"י פ"ד נ"ה (5) וכן ראה גם בש"פ 10283/09 אליק לדר נ' מ"י).

בבג"צ 233/85 אלהוזייל נ' משטרת ישראל, פ"ד ל"ט (4), 124, נקבע:

"חומר חקירה, במובן ההוראה האמורה, גם ראיות השייכות באופן הגיוני לפריפריה של האישום במשמע...".

הפירוש שנקבע בעניין אלהוזייל הינו פירוש מרחיב, לפיו הקביעה מהו חומר חקירה תהיה מודרכת על ידי כללי השכל הישר.

יחד עם זאת, גם פירוש מרחיב זה אינו נעדר גבולות לחלוטין וכפי שנקבע בפרשת אלהוזייל:

"אולם במסגרת השימוש בשיקול הדעת כאמור, אין להפליג למרחקים ולכלול במונח של חומר חקירה ראיות שהרלוונטיות שלהן לתביעה הפלילית הנדונה היא רחוקה ושולית... תקווה ספקולטיבית של ההגנה, שיימצא אולי בתיק מסוים חומר כלשהו שיעזור לה לנח בו את המשטרה או את התביעה הינו ניסיון לעשות מה שקרוי fishing expedition אלה בוודאי אינם מצדיקים מתן צו להכללת תיק כזה בתוך "חומר חקירה".

כך נקבע גם בבש"פ 2632/00 פלוני נ' מ"י, ת"ק-ע"ל 2000(2), 1287:

"אין די בתקווה כי בתיק מסוים יימצא חומר שעשוי להועיל לסניגוריה כדי להביא את אותו התיק בגדר חומר חקירה".

כעולה מהלכת בית המשפט העליון, אותה גם סקרתי בהחלטתי הקודמת מיום ה- 1/1/17, עניין חשיפת המרשם הפלילי של עד נדון בבש"פ 5881/06 בניזרי נ' מ"י, שם נקבע כי ההיתר לעיון בגיליון ההרשעות של העד יוכרע ע"י בית המשפט וזאת רק אם שוכנע כי הדבר נחוץ לעשיית הצדק במשפט התלוי ועומד לפניו.

השיקולים המנחים שנקבעו ע"י בית המשפט העליון לעניין זה ניתנו בבג"צ 9264/04 מ"י נ' בית משפט השלום בירושלים פד"ס (1):

"בהתנגשות חזיתית, כאשר על כפות המאזניים מונחים זה מול זה זכותו של הנאשם למשפט הוגן אל מול ההגנה על פרטיותם של העדים, משקלה של זכות הנאשם למשקל הוגן יכריע את הכף... אולם כאשר זכות של הנאשם להתגונן אינה נפגעת או כשהאפשרות שהיא תיפגע רחוקה ובלתי משמעותית, יש לתת משקל הולם לזכויותיהם של עדים וקרבתם עבירה ולאינטרס הציבורי בקיום הליכי משפט, באכיפת החוק ובחשיפת עבירות... הפגיעה בפרטיותם של העדים... צריכה להיות מידתית... שלא תעלה על הנדרש..."

כך גם נקבע בבש"פ 2447/16 פבל נפטלוביץ נגד מדינת ישראל, אשר ניתן ביום 10/8/16:

"ואכן אפילו שמדובר בעדים מרכזיים בהליך - עובדה בעלת משקל בהקשר לתנאי הרלוונטיות - לא די בכך כדי לקבוע כי גיליונות המרשם הפלילי של העדים הינם "חומר חקירה" מכיוון שנוסף לתנאי הרלוונטיות, נדרשת גם אינדיקציה לכך שיש במרשם הפלילי של העד פוטנציאל ממשי קונקרטי לתרום להגנת הנאשם."

מן הכלל אל הפרט

המדובר במקרה בו יש בידי התביעה ראיות לכך שהמבקש הגיע מדרך שאינה סלולה ועת ביקש לפנות שמאלה אל כביש 35, חצה קו הפרדה רצוף, חסם דרכו של רוכב אופנוע שהגיע משמאלו וגרם לתאונה בה נפגע רוכב האופנוע חבלות של ממש.

עיקר טענותיו של ב"כ המבקש הינם כי דרוש לו המרשם הפלילי והתעבורתי של העדים על מנת להוכיח שנהגו במהירות גבוהה, בעת התרחשות התאונה, וכן כדי לפגוע במהימנותם.

כאשר בחנתי טענה זו, ביחס לחומר הראיות המצוי בתיק החקירה, הגעתי למסקנה כי הנחתו זו של ב"כ המבקש הינה בעלת פוטנציאל הגנתי רחוק ושולי מבחינת נתוני מקרה תיק זה.

מסקנה זו מתבססת גם על התרשמותי מנתוני המרשם הפלילי והתעבורתי שהוגשו לעיוני וזאת ביחס לנתוני התאונה הקונקרטיים כפי שהם מובאים בתיק החקירה וביחס לנימוקים שהעלה ב"כ המבקש למסירת המרשם לעיונו.

מסקנתי זו לא השתנתה על אף ההנחה כי "אין חקר לתבונת סנגור מוכשר (ע"פ 35/50 מלכה נגד היועץ המשפטי לממשלה), ובהתאם לקביעה כי למרות שזכות הנאשם להגנתו גוברת, היא אינה זכות מוחלטת כך שבמקרה בו האפשרות לפגיעה בה היא רחוקה יש לתת משקל הולם גם לאינטרסים

המוגנים של העדים.

(בש"פ 600/15 מתיתיהו הירשמן נגד מדינת ישראל, ניתן ביום 1/2/15)

עיון בתיק החקירה מעלה כי בתיק ישנו דו"ח בוחן ובו ממצאים אובייקטיביים שנאספו בזירת התאונה וכן קביעה המתבססת על ניסויים וחישובים מדעיים בדבר הוכחת רשלנותו של המבקש.

כמו כן, בתיק החקירה עדויות עדים כגון: בת זוגו של המבקש, עד ראיה בשם טארק אלהושלה אשר הבחין בקרות התאונה, העד חיים תבו, העד חיים אבגי, העד פרץ ניסים, העד אפריאט יהודה והעד לירן נחום.

בכדי להוציא למעשה "הערמונים מן האש" אציין כי בחומר שהוגש לעיוני לא נמצא מרשם הנוגע לתיקים התלויים ועומדים (מבדי"ם) למי מארבעת העדים המוזכרים בבקשה.

כמו כן, לא נמצא מרשם פלילי לחובת מי מארבעת העדים המוזכרים בבקשה.

לעניין המרשם התעבורתי, לעדים חיים איבגי וניסים פרץ אין מרשם תעבורתי להצגה בשל התיישנות העבירות ולעד חיים תבו אין הרשעות תעבורה כלל. לעד יהודה אפרייט, עומדות 4 הרשעות קודמות בלבד בעשור האחרון, כולן ברירות משפט, אין בניהן הרשעות בגין עבירות מהירות או גרימת תאונה.

בשל כך, מצאתי כי אין במרשם הפלילי או התעבורתי, משום רלוונטיות ולא מצאתי כי גלום בו פוטנציאל להגנתו של המבקש.

דברי מקבילים משנה תוקף לאור הלכת בית המשפט לפיה חובת הזהירות הנורמטיבית והקונקרטית המוטלת על נהג הנכנס לצומת כפי שנקבעה **בע"פ 10332/03 בלייכר נ' מ"י, פד"י נ"ח (3), בעמ' 954**, אינה ניתנת לניתוק בעקבות נסיעה במהירות מופרזת של הנהג המעורב.

בהלכת בלייכר, כאמור, נתן דעתו בית המשפט לכך שגם במצב בו הנהג המעורב נסע **במהירות מופרזת קיצונית**, אין בהתנהגות זו כדי לנקות את הנאשם מרשלנותו, זאת עת לא קיים את זכות הקדימה כלפי הנהג המעורב.

אם כן, במקרה שבפני ובהתחשב בנתונים שאסף בוחן התנועה אני סבורה כי לא תהא תועלת במרשם עבור ההגנה. אין אני סבורה כי תוכן המרשם הפלילי והתעבורתי יהיה בו כדי להשפיע על המסקנות בדבר אופן קרות התאונה ובדבר התנהגות העדים עת קרות התאונה.

באיזון העדין אותו יש לעשות בין קיום הוראותיו של חוק יסוד כבוד האדם וחירותו - הזכות של העדים לפרטיות ובין רצונו של המבקש לנהל הגנתו באופן ראוי, סברתי כי קיום זכות פרטיות העדים, במקרה זה, לא תפגע בהגנתו של המבקש ועל כן יש לתת לה התייחסות הולמת.

חשיבות נוספת קיימת בעניין שמירת זכויותיו של עד, אזרח, אשר נקלע לזירת תאונה ומתבקש לנהוג באזרחות טובה ולמסור עדותו, תחילה במשטרה ולאחר מכן בבית המשפט, תוך שהוא מגדיש את זמנו ומרצו לשם כך, זאת על מנת לעודד עדים להגיע ולמסור גרסתם.

סוף דבר

משקבעתי כי אין במרשם הפלילי והתעבורתי כדי לשפוך אור על אשר התרחש באירוע נשוא תיק זה ועל אופן נהיגתם של רוכבי האופנוע בעת קרות התאונה, אני דוחה את בקשת המבקש לקבל את המרשם הפלילי והתעבורתי העומד לחובת העדים המוזכרים בבקשה.

ניתן 05/01/2017